

II

(Tiedonannot)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSION TIEDONANTO

**EU:n ohjeet matkailupalvelujen asteittaisesta käynnistämisestä ja majoitus- ja ravitsemisliikkeiden
terveyskäytännöistä – Covid-19**

(2020/C 169/01)

I Johdanto

1. Komissio esitti 15. huhtikuuta 2020 yhteistyössä Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kanssa eurooppalaisen etenemissuunnitelman ⁽¹⁾ covid-19-pandemian aiheuttamien rajoittamistoimenpiteiden purkamiseksi. Siinä esitetään jäsenvaltioille kriteerit ja suositukset edellytyksistä, joilla voidaan poistaa toimenpiteet ja aloittaa uudelleen vapaa liikkuminen. Toimien olisi oltava asteittaisia, ja keskeisinä tekijöinä olisi oltava lähikontaktien välttäminen sekä infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteet.
2. Kun kansanterveystilanne alkaa parantua, jäsenvaltiot harkitsevat yhteisöön kohdistuvien rajoitustoimenpiteiden poistamista. Tällä puolestaan valmistellaan ennalta ehkäisevien ja suojaavien toimenpiteiden, erityisesti yleisten matkustusrajoitusten, turvallista lieventämistä.
3. Kun matkustamiseen liittyvää toimintaa koskevat rajoitukset mahdollisesti poistetaan, kansalaisten odotetaan aloittavan asteittain uudelleen kotimaan ja EU:n sisäinen matkustaminen.
4. Toimenpiteiden poistaminen liian nopeasti voi aiheuttaa sen, että tartuntojen määrä kasvaa äkillisesti uudelleen. Niin kauan kuin rokotetta ei ole saatavilla, matkustamisen ja matkailun tarpeita ja hyötyjä on punnittava suhteessa riskiin siitä, että tartuntatapausten määrä kasvaa uudelleen ja eristystoimenpiteet on palautettava.
5. Kun sulkutoimia lievennetään, on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että henkilöiden välisiä lähikontakteja vältetään edelleen, jotta voidaan aloittaa turvallisesti uudelleen matkailutoimintaa, joka luonnostaan houkuttelee ihmisiä muilta maantieteellisiltä alueilta.
6. Tärkein tavoite on edelleen kansalaisten, myös matkailualan työntekijöiden ja matkailijoiden, terveyden suojeleminen.
7. Ohjeissa esitetään yhteiset objektiiviset ja syrjimättömät puitteet matkailualalla toimiville kansalaisille, viranomaisille, yrityksille ja sidosryhmille matkailupalvelujen asteittaista palauttamista varten.
8. Ohjeissa esitetään kriteerit ja periaatteet, jotka koskevat matkailutoiminnan turvallista ja asteittaista aloittamista uudelleen sekä majoitus- ja ravitsemisliikkeitä koskevien terveyskäytäntöjen kehittämistä.

⁽¹⁾ Euroopan komissio. Yhteinen eurooppalainen etenemissuunnitelma covid-19-rajoitusten purkamiseksi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2020.126.01.0001.01.FIN&toc=OJ:C:2020:126:TOC

9. Ohjeet perustuvat Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) antamiin neuvoihin. ⁽²⁾ Ne perustuvat yhteiseen eurooppalaiseen etenemissuunnitelmaan covid-19-rajoitusten purkamiseksi ⁽³⁾, ja ne olisi pantava täytäntöön yhdessä suunnitelman kanssa. Niitä olisi luettava yhdessä komission antamien ohjeiden kanssa, jotka koskevat muun kuin välttämättömän matkustamisen rajoituksia ⁽⁴⁾, työntekijöiden vapaan liikkuvuuden harjoittamista ⁽⁵⁾, rajaturvallisuustoimenpiteitä ⁽⁶⁾, matkustajia ja muita aluksilla olevia henkilöitä ⁽⁷⁾ sekä liikennepalvelujen asteittaista palauttamista ⁽⁸⁾. Niitä olisi luettava myös yhdessä tiedonannon kanssa, joka koskee vaiheittaista ja koordinoitua lähestymistapaa vapaan liikkuvuuden palauttamiseksi ja sisärajoilla tehtävien tarkastusten lopettamiseksi ⁽⁹⁾. Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto (OSHA) julkaisi myös yleiset työsuojelutoimenpiteet, jotka koskevat työhönpaluuta ⁽¹⁰⁾.

II Matkailutoiminnan turvallista ja asteittaista uudelleenaloittamista koskevat periaatteet

10. Jäsenvaltioiden olisi tarkasteltava huolellisesti seuraavia kriteerejä, jos ne mahdollisesti päättävät lieventää tiukkoja yhteisöön kohdistuvia rajoitustoimenpiteitä ⁽¹¹⁾ matkailutoiminnan aloittamiseksi uudelleen:

10.i Covid-19-taudin esiintyvyys on laskenut alhaiselle tasolle

Tärkein ennakkoodellytys sille, että voidaan lieventää yhteisöön kohdistuvia covid-19-taudin rajoitustoimenpiteitä ja aloittaa uudelleen matkailutoiminta, on epidemiologinen näyttö siitä, että taudin leviäminen on vähentynyt merkittävästi, tilanne on säilynyt vakaana jo pidemmän aikaa ja se todennäköisesti pysyy vakaana matkailijamäärän kasvaessa.

10.ii Terveysjärjestelmän kapasiteetti on riittävä

Paikallisia asukkaita ja matkailijoita varten oltava riittävä terveydenhuoltojärjestelmän kapasiteetti, jotta tapausten äkillisesti lisääntyessä perusterveydenhuolto sekä sairaala- ja tehohoito palvelut eivät jäisi riittämättömiksi. Tämä on erityisen tärkeää alueellisella tasolla niillä matkailualueilla, joille voidaan odottaa suurempaa kävijämäärää, kuten lomakohteet, rantojen läheiset alueet, maamerkit jne., jotka eivät välttämättä ole lähellä terveydenhuollon infrastruktuuria. Syrjäisillä matkailualueilla terveydenhuoltopalvelut voivat olla rajallisia, ja jos voidaan odottaa merkittävää määrää uusia matkailijoita, tämä saattaa edellyttää täydentäviä reagointimekanismeja, kuten lääkinnällisistä syistä tehtäviä evakuointilentoja. Tällöin olisi sovellettava suuntaviivoja covid-19-tautitapausten rajatylittävästä terveydenhuollosta ⁽¹²⁾. Lisäksi jäsenvaltioiden, joiden kansalaiset tai asukkaat saavat tartunnan ollessaan muissa jäsenvaltioissa, olisi helpotettava tällaisten henkilöiden kotiuttamista.

10.iii Tehostettu valvonta ja seuranta on otettu käyttöön

Ennen toimenpiteiden lieventämistä ja matkailun käynnistämistä uudelleen jäsenvaltioilla on oltava käytössään järjestelmiä, joiden avulla ne voivat seurata terveydenhuoltokapasiteetin indikaattoreiden muutoksia ja reagoida niihin.

Paikallistason valvonta- ja seurantavalmiuksia on lisättävä, jotta voidaan estää viruksen siirtyminen matkailijoilta matkailualueille ja paikallisväestöltä matkailijoille, soveltuvin osin EU:n tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

⁽²⁾ Vastuuvapauslauseke: Näissä ohjeissa käsitellään covid-19-taudin ennaltaehkäisyä ja hallintaa matkailualueilla kansanterveyden näkökulmasta. Tähän sisältyvät asiakkaiden ja henkilökunnan huomioon ottaminen ennen asiakkaiden oleskelua tiettyssä majoituspaikassa, sen aikana ja sen jälkeen sekä asiakkaiden käydessä ravintoloissa, kahviloissa tai baareissa matkailun yhteydessä. Ohjeet eivät kata muun muassa teemapuistoja, huvipuistoja, museota tai risteilyjä. Nämä ohjeet sisältävät lähestymistavan, jota matkailualueilla suositellaan noudatettavaksi, samalla kun otetaan huomioon matkailualan yritysten erityispiirteet EU:ssa/ETA:ssa.

⁽³⁾ EUVL C 126, 17.4.2020, s. 1.

⁽⁴⁾ COM(2020) 115 final, COM(2020) 148 final ja C(2020) 2050 final (EUVL C 102I, 30.3.2020, s. 12).

⁽⁵⁾ Komission tiedonanto "Työntekijöiden vapaan liikkuvuuden harjoittamista koskevat suuntaviivat covid-19-epidemian aikana", 2020/C 102 I/03.

⁽⁶⁾ C(2020) 1753 final (EUVL C 86I, 16.3.2020, s.1).

⁽⁷⁾ C(2020) 3100 final (EUVL C 119I, 14.4.2020, s. 1).

⁽⁸⁾ C(2020) 3139.

⁽⁹⁾ C(2020) 3250.

⁽¹⁰⁾ Covid-19: Takaisin työpaikalle: työpaikkojen mukauttaminen ja työntekijöiden suojeleminen, <https://osha.europa.eu/en/publications/covid-19-back-workplace-adapting-workplaces-and-protecting-workers/view>

⁽¹¹⁾ Sellaisina kuin Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus on kuvaillut niitä 23. huhtikuuta 2020 tekemässään nopeassa riskinarvioinnissa <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-coronavirus-disease-2019-covid-19-pandemic-ninth-update>

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/guidelines_on_eu_emergency_assistance_in_cross-bordercooperationin_healthcare_related_to_the_covid-19_crisis.pdf

10.iv Testauskapasiteetti on otettu käyttöön

Keskeinen kriteeri yhteisessä eurooppalaisessa etenemissuunnitelmassa covid-19-rajoitusten purkamiseksi on se, että voidaan varmistaa laajamittainen testaus tapausten havaitsemiseksi ja viruksen leviämisen seuraamiseksi yhdistettynä kontaktien jäljittämiseen ja eristystoimenpiteisiin ja siten hidastaa tartuntojen leviämistä. Testauskapasiteetin puutteet haittasivat aluksi laajojen väestöpohjaisten seulontamenetelmien käyttämistä. Nopea testaus ja diagnoosit ovat olennaisen tärkeitä tapausten varhaisen tunnistamisen kannalta. ⁽¹³⁾ Olisi tärkeää varmistaa, että myös matkailijoilla on yhtäläiset mahdollisuudet päästä testeihin.

10.v Kontaktien jäljitys on otettu käyttöön

Kontaktien jäljittäminen on tehokas ja olennainen kansanterveydellinen toimenpide covid-19-taudin hallinnassa. Tavoitteena on tunnistaa nopeasti covid-19-tautitapausten kontaktit ja hallita niitä tartunnan välittymisen vähentämiseksi. Tällaisen kontaktien jäljittämisen on mahdollistettava tietojen jakaminen niiden maiden välillä, joissa harjoitetaan kansainvälistä matkailua, sekä tarvittaessa valmius kotiuttaa kansalaisia. Jäsenvaltioiden välinen tiivis yhteistyö ja koordinointi on entistä tärkeämpää kontaktien jäljittämisen alalla, kun rajat avataan uudelleen. Henkilötietojen keräämisessä ja säilyttämisessä on noudatettava asiaa koskevaa EU:n lainsäädäntöä, mukaan lukien yleinen tietosuoja-asetus ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi.

Kontaktien jäljittämisen keskeisiä tekijöitä kuvataan yksityiskohtaisesti Euroopan tautienhäikäisy- ja -valvontakeskuksen (ECDC) äskettäin antamissa ohjeissa ⁽¹⁴⁾ sekä tietosuojan osalta covid-19-pandemian torjuntaa tukevien sovellusten tietosuojaa koskevissa ohjeissa ⁽¹⁵⁾ ja Euroopan tietosuojaneuvoston suuntaviivoissa ⁽¹⁶⁾. Komissio ja jäsenvaltiot julkaisevat yhteentoimivuusperiaatteita koskevan asiakirjan varmistaakseen, että vapaaehtoiset hyväksytyt kontaktien jäljitysovellukset voivat toimia rajojen yli ja että ne ovat luotettavia niiden käyttäjien ollessa missä tahansa Euroopassa.

10.vi Koordinointi- ja viestintämekanismit on otettu käyttöön

On olennaisen tärkeää, että käytössä on mekanismit, joilla varmistetaan koordinointi ja viestintä matkailualalla toimivien viranomaisten ja toimijoiden välillä sekä jäsenvaltioiden paikallisten ja kansallisten/alueellisten viranomaisten välillä. Lisäksi rajat ylittävä koordinointi, tietojen jakaminen ja viestintä vakiintuneita kanavia käyttäen ovat olennaisen tärkeitä, jos rajat ylittävä matkailu sallitaan. Jäsenvaltioiden olisi tiedotettava toisilleen ja komissiolle hyvissä ajoin ennen kuin ne ilmoittavat yleisesti rajat ylittävän matkailuliikenteen palauttamiseen liittyvistä toimenpiteistä. Niiden olisi otettava toistensa näkemykset huomioon. Tähän tiedonantoon liittyvässä tiedonannossa, joka koskee vapaan liikkuvuuden palauttamista ja sisärajarakastusten poistamista, esitettyjen mekanismien lisäksi olisi käytettävä terveysturvakomiteaa, matkailun neuvoa-antavaa komiteaa ja muita olemassa olevia liikenne- ja matkustusalun koordinoitikanavia niiden toimeksiantojen mukaisesti.

Digitaalisten ja muiden kanavien kautta matkailijoille suunnattu riskiviestintä on myös erittäin tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että he saavat tietoa paikallisesta ympäristöstä, epäilyissä covid-19-tautitapauksissa noudatettavista toimenpiteistä, pääsystä terveydenhuoltoon jne.

11. Eristämistoimenpiteiden purkamisen olisi perustuttava tieteeseen, jonka keskiössä on kansanterveys, ja se olisi pantava täytäntöön kussakin jäsenvaltiossa käytössä olevissa koordinoituissa puitteissa. Nämä koordinoitut puitteet muodostavat perustan matkailuun liittyvien yritysten ja palvelujen uudelleenavaamiselle. Kun otetaan huomioon tuleva kesälomakausi, matkailualan yrityksille ja matkailukohteille annettava perusteellinen terveysneuvonta on ratkaisevan tärkeää.
12. Paikallisen epidemiologisen tilanteen arviointi on tarpeen, jotta voidaan arvioida matkailutoiminnan uudelleen aloittamisen kokonaisriski ja näin välttää tartuntojen leviäminen matkailijoista paikalliseen väestöön ja päinvastoin.

⁽¹³⁾ Tällä hetkellä koronaviruksen SARS-CoV-2 havaitsemiseksi ei ole olemassa pikatestiä, joka olisi validoitu ja jota suositeltaisiin käytettäväksi diagnostiisiin tarkoituksiin.

⁽¹⁴⁾ <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19-contact-tracing-public-health-management>.

⁽¹⁵⁾ C(2020) 2523 final 16.4.2020.

⁽¹⁶⁾ https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-042020-use-location-data-and-contact-tracing_en

13. Käytössä on oltava selkeät kriteerit sisältävä varautumissuunnitelma rajoitustoimenpiteiden käyttöönottamiseksi tarvittaessa uudelleen.
14. Yhteisessä eurooppalaisessa etenemissuunnitelmassa covid-19-rajoitusten purkamiseksi olevat suositukset sisältävät periaatteita, joilla on erityistä merkitystä matkailualalle. Ne olisi pidettävä voimassa, kun matkailu aloitetaan uudelleen.
15. Toimenpiteet olisi poistettava asteittain. Yleiset toimenpiteet olisi korvattava kohdennetummilla toimenpiteillä, jotka mahdollistavat yhteiskunnan käynnistymisen uudelleen ja matkailutoiminnan asteittaisen jatkamisen edellyttäen, että toteutetaan oikeasuhteisia ja tehokkaita toimenpiteitä matkailijoiden ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi.
16. Työhönpaluu olisi järjestettävä noudattaen asiakirjaa "EU:n ohjeet turvallista työpaikalle paluuta varten" ⁽¹⁷⁾, ja etusijalle olisi asetettava vähemmän haavoittuvat ryhmät ja alat, jotka voivat helpottaa taloudellista toimintaa, ja samalla olisi noudatettava pandemian vuoksi asetettuja työterveys- ja työturvallisuussääntöjä.
17. Matkailupalvelujen rajoittamista koskevien toimenpiteiden sekä terveyteen liittyvien suojele- ja ehkäisytoimenpiteiden soveltamisala ja kesto olisi rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä kansanterveyden suojelemiseksi. Sen lisäksi, että kaikki toimenpiteet ovat puolueettomia ja oikeasuhteisia, niiden olisi myös oltava asianmukaisesti perusteltuja, asiaankuuluvia ja palvelumuotokohtaisia sekä syrjimättömiä, ja niillä olisi säilytettävä tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla.
18. ECDC kehittää yhteistyössä jäsenvaltioiden ja yhteisen tutkimuskeskuksen kanssa karttaa ⁽¹⁸⁾ covid-19-tartunnoista valtiotasoa alemmalla tasolla ja pitää sitä jatkuvasti yllä. Jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan tietoja sen varmistamiseksi, että kartta on täydellinen ja ajan tasalla. Tämä hyödyttää kaikkia ulospääsystrategioiden näkökohtia (tiettyjen talouden alojen avaaminen/sulkeminen, erilaisten testausstrategioiden arviointi, henkilökohtaisten suojelutoimenpiteiden tehokkuuden arviointi jne.). Lisäksi jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan ajantasaiset tiedot käytettävissä olevasta kapasiteetista sairaaloissa, testauksessa, valvonnassa ja kontaktien jäljittämiseksi sekä julkaisemaan kriteerit rajoitusten poistamiseksi ja asettamiseksi. Tartuntoja koskeva kartta ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat EU:n tasoinen avoin tiedottamisen väline, jota voivat käyttää viranomaiset, liikenteenharjoittajat, matkailualan sidosryhmät ja kansalaiset, kun he tekevät lomasuunnitelmiaan koskevia vastuullisia yksittäisiä päätöksiä.

III EU:n ohjeet majoitus- ja ravitsemisliikkeiden terveyskäytännöistä

19. Ohjeiden tässä osassa esitetään periaatteita, joiden avulla jäsenvaltiot voivat suunnitella ja toteuttaa infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteitä ja -käytäntöjä majoitus- tai ravitsemispalvelujen tarjoajia, kuten hotelleja ja muita majoitus- ja ravitsemisliikkeitä varten, jotta varmistetaan turvallisempi matkailu sekä asiakkaiden ja työntekijöiden terveys.
20. Terveyskäytäntöjä koskevat ohjeet eivät ole sitovia. Niiden tavoitteena on varmistaa infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteiden kehittämisen ja täytäntöönpanon johdonmukaisuus koordinoitun lähestymistavan avulla alueilla ja jäsenvaltioissa.
21. Niiden covid-19-taudin riskinhallintaa koskevien suositusten ja operatiivisten näkökohtien lisäksi, joita terveysviranomaiset eli Maailman terveysjärjestö (WHO) ⁽¹⁹⁾ ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) ovat antaneet (liite), jäsenvaltioita pyydetään ottamaan huomioon tämä ohjeistus niiden laatiessa asiaankuuluvia käytäntöjä kansallisten, alueellisten ja paikallisten erityisolosuhteidensa mukaisesti.

⁽¹⁷⁾ Koronavirus: EU:n ohjeet turvallista työpaikalle paluuta varten https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_20_729

⁽¹⁸⁾ <https://covid-statistics.jrc.ec.europa.eu>

⁽¹⁹⁾ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/publications/2020/operational-considerations-for-covid-19-management-in-the-accommodation-sector-interim-guidance,-31-march-2020>

22. Matkailualan kansanterveystoimenpiteiden on oltava toimivaltaisten viranomaisten soveltamien yleisten toimenpiteiden mukaisia ja niissä on otettava huomioon työpaikkoja koskevat ohjeet ⁽²⁰⁾. Tällaisten toimenpiteiden on myös oltava EU:n tietosuojalainsäädännön mukaisia ⁽²¹⁾.
23. Jäsenvaltioita kehoitetaan tekemään tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa laatiessaan infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteitä ja käytäntöjä ja varmistamaan, että nämä käytännöt on räätälöity ja suhteutettu majoitus- ja ravitsemisliikkeiden tarjoamien palvelujen kokoon ja luonteeseen. Jäsenvaltioiden olisi harkittava tuen antamista niiden täytäntöönpanoa varten.
24. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteisiin ja käytäntöihin, jotka liittyvät jakamistalouden palveluihin, kuten lyhytaikaiseen lomailuun ja muuhun majoitukseen. Näitä ohjeita ja periaatteita sovelletaan täysimääräisesti tämäntyyppisiin majoitus- ja ravitsemispalveluihin, eivätkä niiden mahdolliset mukautukset ja vaihtoehdot saisi missään tapauksessa vaarantaa vierailijoiden terveyttä ja lisätä viruksen leviämiskäskyä.
25. Asiakkaiden ja majoitus- ja ravitsemisliikkeissä työskentelevien terveyden suojelemiseksi toteutettavia toimenpiteitä olisi arvioitava säännöllisesti uudelleen ja niitä olisi mukautettava ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvä asiantuntemus ja näkökohdat, jotta ne olisivat oikeassa suhteessa kansanterveydellisten tarpeiden nykytasoon.
26. Kun saataville tulee uusia ja tehokkaampia ratkaisuja, niiden käyttöönottoa olisi suosittava ja vähemmän tehokkaita tai raskaampia toimenpiteitä olisi lopetettava. Kustannustehokkuuden periaatetta olisi noudatettava. Tämä tarkoittaa sitä, että jos on olemassa useita vaihtoehtoja, joilla voidaan saavuttaa sama vaikutus asiakkaiden ja työntekijöiden terveyden kannalta, olisi suosittava edullisinta vaihtoehtoa, erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä (pk-yrityksissä).
27. Infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteiden sekä majoitus- ja ravitsemisliikkeissä noudatettavien käytäntöjen kehittämisessä on otettava huomioon seuraavat pääperiaatteet covid-19-tautitartuntojen ehkäisemiseksi ja kansanterveyden varmistamiseksi:
- a) *Epidemiologinen tilanne*
- Edellytyksenä minkä tahansa matkailutoiminnan jatkamiselle on, että covid-19-taudin esiintyvyys on laskenut alhaiselle tasolle ja että kaikkia muita edellä II jaksossa eriteltyjä EU:n ohjeita matkailun turvallista ja asteittaista palauttamista koskevista periaatteista on tarkasteltu huolellisesti.
- b) *Asiakkaiden ja työntekijöiden terveys ja turvallisuus on tärkeintä*
- Jotta majoitus- ja ravitsemispalvelut voidaan aloittaa uudelleen, on olennaisen tärkeää, että majoitus- ja ravitsemisliikkeitä käyttävät asiakkaat ja palvelun tarjoamiseen osallistuvat työntekijät noudattavat toimenpiteitä, joilla ehkäistään infektiot ja viruksen leviäminen mahdollisimman hyvin. Toimenpiteistä olisi tiedotettava selkeästi, näkyvästi ja tehokkaasti, myös digitaalisin keinoin, sekä asiakkaille että työntekijöille.
- c) *Paikalliset järjestelyt*
- Paikallisten ja/tai kansallisten kansanterveysviranomaisten ja majoitus- tai ravitsemispalveluiden tarjoajan välillä olisi oltava jatkuvaa koordinaatiota sen varmistamiseksi, että tietyn maantieteellisen alueen viimeisimmät säännöt ja määräykset jaetaan, niitä sovelletaan ja niiden täytäntöönpanoa seurataan.
- d) *Toimintasuunnitelma infektion varalta*
- Majoitus- ja ravitsemisliikkeillä olisi oltava varautumissuunnitelma, joka sisältää tartuntatapauksessa majoitus- tai ravitsemisliikkeessä toteutettavat toimet ja kattaa ajanjaksot uudelleenavaamista koskevasta päätöksestä aina 14 päivää sen jälkeen, kun asiakkaat ovat poistuneet majoitus- tai ravitsemisliikkeestä. Koko henkilökunnalle olisi esitettävä erityinen toimintasuunnitelma, jossa määritellään yksityiskohtaisesti henkilöstön tehtävät ja vastuualueet, ja sen olisi oltava jatkuvasti käytettävissä.

⁽²⁰⁾ Koronavirus: EU:n ohjeet turvallista työpaikalle paluuta varten

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_20_729

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto. COVID-19: guidance for the workplace [Internet]. [päivitetty 20. huhtikuuta 2020; viittauspäivämäärä 4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19:_guidance_for_the_workplace#See

⁽²¹⁾ Ks. myös Euroopan tietosuojaneuvoston (EDPB) lausunto, https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/file1/edpb_statement_2020_processingpersonaldataandcovid-19_en.pdf

e) *Koulutus*

Kaikkien matkailulaitoksissa työskentelevien henkilöiden olisi oltava tietoisia covid-19-taudin oireista, ja heille olisi tiedotettava infektioiden ehkäisy- ja hallinnan perustoimenpiteistä. Henkilökunnalle olisi annettava koulutusta infektioiden ehkäisy- ja hallinnan toimenpiteistä, jotka on toteutettava, jos asiakkailta tai heillä itsellään on covid-19-taudin kanssa yhteensopivia oireita.

f) *Henkilökunnan johtaminen*

Olisi harkittava toimenpiteitä, joilla vähennetään majoitus- tai ravitsemisliikkeen henkilökunnan läsnäoloa, kuten työskentely kotona aina, kun työntekijän tehtävät voidaan hoitaa etätyönä.

Olisi harkittava toimenpiteitä, joilla vähennetään fyysisten kontaktien määrää ja kestoja majoitus- tai ravitsemisliikkeessä, esimerkiksi työvuorojen järjestelyn, ruokatuntien vuorojärjestelyn, puhelimen ja sähköisten viestintävälineiden käytön avulla.

g) *Tietoa asiakkaille*

Asiakkaiden olisi saatava kaikki tarvittavat tiedot helposti, myös digitaalisin keinoin, ennen majoitus- tai ravitsemisliikkeeseen saapumista ja siellä ollessa, kaikista paikallisten terveysviranomaisten senhetkisistä ohjeista sekä toteutetuista erityisistä toimenpiteistä, jotka vaikuttavat heidän saapumiseensa, oleskeluunsa ja lähtöönsä.

Asiakkaille olisi kerrottava erityisillä opasteilla (infografiikka, myös näkövammaisille asiakkaille sopivassa muodossa) ennen majoitus- tai ravitsemisliikkeen sisääntuloa covid-19-taudin merkeistä ja oireista ja annettava ohjeita siitä, mitä on tehtävä, jos heille ilmenee oireita heidän oleskelunsa aikana tai 14 päivän kuluessa poislohdosta. Majoitus- tai ravitsemisliikkeessä voitaisiin myös antaa näitä tietoja sisältäviä lehtisiä.

Majoitus- ja ravitsemisliikkeiden olisi varmistettava, että asiakkaiden yhteystiedot ovat saatavilla, jos niitä tarvitaan kontaktien jäljittämiseen. Kontaktien jäljittämistä koskevia toimenpiteitä olisi käytettävä ainoastaan covid-19-epidemian torjumiseksi, ja ne olisi otettava käyttöön käyttäen sähköisten terveyspalvelujen verkoston mobiilisolukkuja koskevaa EU:n yhteistä välineistöä, jolla tuetaan lähikontaktien jäljittämistä EU:n taistelussa covid-19-epidemiaa vastaan ⁽²²⁾, sekä noudattaen sovelluksia koskevia komission ohjeita ⁽²³⁾, jotta varmistetaan mahdollisimman korkea yksityisyyden ja tietosuojan taso.

h) *Lähikontaktien välttäminen ja hygienia*

Majoitus- tai ravitsemisliikkeen olisi toteutettava kohdennettuja toimenpiteitä, joilla varmistetaan lähikontaktien välttäminen yleisillä alueilla, joille asiakkaat todennäköisesti kokoontuvat pitkäksi aikaa (eli yli 15 minuuttia), esimerkiksi vahvistamalla asiakkaiden sallittu enimmäismäärä yhteisissä tiloissa (eli ravintolat, kahvilat, baarit ja aulat). Vuorojen jakamista tai (digitaalista) vuoron varaamista aterioille, uima-altaalle tai kuntosaleille olisi harkittava.

Jos lähikontaktien välttämistä ei voida täysin noudattaa, olisi harkittava vaihtoehtoisia toimenpiteitä asiakkaiden ja työntekijöiden suojelemiseksi, kuten lasisten tai muovisten suojapaneelien käyttöä, kasvosuojusten käyttöä jne.

Majoitus- tai ravitsemisliikkeen kaikilla yhteisillä alueilla olisi periaatteessa sovellettava 1,5–2 metrin etäisyyttä (lukuun ottamatta henkilöitä, jotka matkustavat yhdessä ja majoittuvat samassa huoneessa), ja sitä olisi täydennettävä muilla toimenpiteillä (esim. kasvosuojusten käyttö), jos tämä ei ole mahdollista.

Ulkotilojen (rannat, uima-altaat, kahvilat, baarit, ravintolat jne.) ja ulkotarjoilujen osalta olisi toteutettava erityisjärjestelyjä, jotta lähikontakteja voidaan välttää, ja sovellettava erityisiä hygieniatoimenpiteitä. Sisätiloissa, kuten kylpylöissä ja uima-altaissa, olisi myös noudatettava tiukkoja hygieniatoimenpiteitä. Kunkin majoitus- tai ravitsemisliikkeen olisi harkittava huolellisesti, pitäisikö erityistilat (esim. lapsille suunnatut palvelut) pitää suljettuina. Laajamittaisia tapahtumia, kuten konsertteja, olisi lykättävä.

Majoitus- tai ravitsemisliikkeen tarjoamia kuljetuspalveluja kuten bussikuljetuksia koskevat erityisjärjestelyt on pantava täytäntöön liikennepalvelujen ja yhteyksien asteittaista palauttamista koskevien suuntaviivojen ⁽²⁴⁾ mukaisesti.

i) *Infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteet*

Lähikontaktien välttämisen lisäksi on harkittava erityisiä henkilökohtaisia suojaustoimenpiteitä sekä puhdistus- ja desinfiointikäytäntöjä, ilmoitettava niistä henkilökunnalle ja asiakkaille ja pantava ne täytäntöön.

⁽²²⁾ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/covid-19_apps_en.pdf

⁽²³⁾ Komission tiedonanto "Covid-19-pandemian torjuntaa tukevien sovellusten tietosuojaa koskevat ohjeet" (EUVL C 124I, 17.4.2020, s. 1).

⁽²⁴⁾ C(2020) 3139.

Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

i) Hengitysetiketti:

Asiakkailla ja henkilökunnalle olisi tiedotettava tiukasta hengitysetiketistä (yskiminen tai aivastaminen kertakäyttönenäliinaan tai kyynärtaipeeseen), ja sitä olisi noudatettava. Majoitus- ja ravitsemisliikkeiden olisi varmistettava kertakäyttönenäliinojen ja roskakorien saatavuus.

ii) Käsihygienia:

Käsihygienia on olennainen hallintatoimenpide, ja siitä olisi tiedotettava asiakkaille ja työntekijöille infografiikan avulla keskeisillä alueilla/tiloissa (esim. sisäänkäynnin luona, WC-tiloissa, kassalla jne.). Majoitus- ja ravitsemisliikkeiden olisi varmistettava helppo pääsy käsienspesutiloihin, joissa on saippuaa, kertakäyttöisiä paperipyyhkeitä tai kuivausautomaatteja kuivaamista varten sekä alkoholipohjaista käsihuuhdetta.

iii) Kasvosuojusten käyttö:

Henkilökunnan ja asiakkaiden kasvosuojusten käyttöä olisi pidettävä ainoastaan täydentävänä toimenpiteenä, joka ei korvaa keskeisiä ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä. Kasvosuojusten asianmukainen käyttö on tärkeää, ja siitä olisi tiedotettava asiakkaille ja henkilökunnalle.

iv) Tuuletus:

On suositeltavaa lisätä tuntikohtaista ilman vaihtumista ja lisätä mahdollisimman paljon ulkoilman sisäänvirtausta joko luonnollisella tai mekaanisella ilmanvaihdon majoitus- tai ravitsemisliikkeestä riippuen. Asiakkaiden uloskirjautumisen jälkeen on suositeltavaa tuulettaa huoneita tehostetusti vähintään tunnin ajan.

v) Puhdistaminen ja desinfiointi:

On keskeistä puhdistaa usein kosketetut pinnat mahdollisimman usein (vähintään päivittäin ja mahdollisuuksien mukaan useammin). Esimerkkejä näistä pinnoista ovat ovenkahvat ja -vetimet, tuolit ja käsinotat, pöytäpinnat, valokatkaisijat, kaiteet, vesihanat, hissien painikkeet ja tarjoilupöytien pinnat. Henkilökunnalle olisi tiedotettava puhdistusmenettelystä, joka olisi suoritettava uloskirjautumisen jälkeen. Lisäksi olisi tiedotettava puhdistusvälineiden käsittelystä, jätehuollosta, pyykinpesusta ja puhdistuksen jälkeisestä henkilökohtaisesta hygieniasta.

j) Mahdolliset tartunnat asiakkaiden tai henkilökunnan keskuudessa

Jos asiakkaalla tai töissä olevalla työntekijällä epäillään covid-19-tartuntaa, olisi noudatettava d kohdassa kuvattua toimintasuunnitelmaa Euroopan tautienhäily- ja -valvontakeskuksen (ECDC) (liite 1) sekä kansallisten ja paikallisten terveysviranomaisien ohjeiden mukaisesti seuraavien seikkojen osalta:

- i) Mahdollisesti tartunnan saaneeseen henkilöön sovellettavat eristämistä ja lähikontaktien välttämistä koskevat toimenpiteet.
- ii) Kansalliseen lainsäädäntöön perustuva menettely, jonka mukaisesti terveyspalveluille tehdään ilmoitus lääketieteellistä neuvontaa, testausta tai mahdollista hoitolaitokseen siirtämistä varten.
- iii) Kansalliseen lainsäädäntöön perustuva menettely, jonka mukaisesti paikallisille terveysviranomaisille ja mahdollisille kontaktien jäljittäjille tehdään ilmoitus.
- iv) Tarvittavat puhdistus- ja desinfiointimenettelyt.
- v) Tarvittava yhteistyö ja tiedot muista asiakkaista tai työntekijöistä, jotka ovat saattaneet olla yhteydessä tautitapaukseen majoitus- tai ravitsemisliikkeessä kaksi päivää ennen oireiden ilmenemistä ja 14 päivää sen jälkeen.

28. Edellä mainittuja pääperiaatteita tarkastellaan Euroopan tautienhäily- ja -valvontakeskuksen liitteessä 1 esittämien yleisten suositusten mukaisesti.

IV Päätelmät

29. Jäsenvaltioita kannustetaan jakamaan nämä ohjeet toimivaltaisille viranomaisille ja alueelliselle/paikalliselle tasolle.

30. Matkailualan sidosryhmiä, kuten ammatillisia yhdistyksiä ja matkailun verkkoalustoja, kannustetaan levittämään näitä ohjeita ja lisäämään tietoisuutta niistä.

31. Jäsenvaltioita kehoitetaan tekemään jatkuvaa yhteistyötä Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen kanssa sen varmistamiseksi, että edellä 18 kohdassa tarkoitettu tartuntoja koskeva kartta toimii avoimena välineenä tietojen toimittamiseksi EU:n tasolla viranomaisten, liikenteenharjoittajien ja matkailualan sidosryhmien käyttöön.
 32. Jäsenvaltioita kannustetaan harkitsemaan majoitus- ja ravitsemisliikkeiden ja matkailupalveluja tarjoavien laitosten tukemista näiden ohjeiden ja infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteiden ja -käytäntöjen täytäntöönpanossa sekä seuraamaan niiden noudattamista. Jäsenvaltiot voivat hyödyntää tähän tarkoitukseen käytettävissä olevia kansallisia ja EU:n varoja.
 33. Näiden ohjeiden perusteella komissio jatkaa koordinointia jäsenvaltioiden kanssa johdonmukaisen lähestymistavan löytämiseksi infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteisiin ja -käytäntöihin majoitus-, ravitsemis- ja matkailualan liikkeissä EU:ssa.
 34. Näiden ohjeiden on tarkoitus auttaa jäsenvaltioita ja matkailualan sidosryhmiä kehittämään tarkempia infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteitä ja -käytäntöjä näiden ohjeiden mukaisesti ja seuraamaan niiden noudattamista, mikä vahvistaisi yritysten edellytyksiä lisätä kuluttajien luottamusta.
 35. Komissio perustaa erityisen verkkosivuston, jolla on interaktiivinen kartta, jossa on tietoa jäsenvaltioista ja matkailualalta sekä kansallisista tai alakohtaisista käytännöistä ja sääntöjen noudattamista koskevista järjestelmistä.
 36. Jäsenvaltioiden tukemiseksi komissio helpottaa parhaiden käytäntöjen vaihtoa muun muassa matkailun neuvoa-antavan komitean kautta.
 37. Komissio jatkaa yhteistyötä jäsenvaltioiden viranomaisten, matkailualan sidosryhmien ja kansainvälisten järjestöjen kanssa näiden ohjeiden täytäntöönpanon helpottamiseksi.
-

Liite

Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen yleiset suositukset matkailualaa ja erityisesti majoitus- ja ravitsemusliikkeitä varten**Paikalliset järjestelyt**

Matkailualan kansanterveystoimenpiteiden on oltava paikallisten ja kansallisten viranomaisten soveltamien yleisten toimenpiteiden mukaisia, ja niissä on otettava huomioon työpaikkoja varten annetut ohjeet⁽¹⁾. Näiden matkailualalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava vähintään yhtä tiukkoja kuin suurelle yleisölle suunnattujen suositusten mukaisten toimenpiteiden.

Paikallisten ja/tai kansallisten kansanterveysviranomaisten ja majoitusliikkeiden välillä olisi käytävä jatkuvaa vuoropuhelua sen varmistamiseksi, että tietyllä maantieteellisellä alueella sovelletaan yhteisiä sääntöjä ja määräyksiä, mukaan lukien seuraavat:

- Sovelletaan erityisjärjestelyitä, joiden avulla asiakkaat, myös muista maista tulevat asiakkaat, voivat saada lääketieteellistä neuvontaa ja hoitoa, mukaan lukien poliklinikkahoito ja sairaalahoito, jos heillä on covid-19-virukseen liittyviä oireita.
- Majoitusliikkeiden omistajat keräävät huolellisesti yhteystiedot, joita voidaan käyttää kansanterveyteen liittyvissä tutkimuksissa, jos majoitusliikkeessä ilmenee covid-19-tapaus.

Riskiviestintä ja koulutus*Toimintasuunnitelma*

Majoitus- ja ravitsemusliikkeillä olisi oltava varautumissuunnitelma toimista, jotka on toteutettava seuraavina ajankohtina:

- Kun tehdään päätös uudelleenavaamisesta ja ennen asiakkaiden saapumista. Tässä vaiheessa huolehditaan tiedottamisesta henkilöstölle, henkilöstön kouluttamisesta, tartuntojen ehkäisytöimenpiteistä sekä asianmukaisesta tiedottamisesta asiakkaille ennen heidän saapumistaan;
- Kun asiakkaat majoittuvat majoitusliikkeessä, aina varauksesta sisään- ja uloskirjautumiseen;
- 14 päivän ajan sen jälkeen, kun asiakkaat ovat poistuneet majoitusliikkeestä.

Koko henkilöstölle olisi esitettävä erityinen toimintasuunnitelma, jossa määritellään yksityiskohtaisesti henkilöstön tehtävät ja vastuualueet, ja suunnitelman olisi oltava jatkuvasti saatavilla.

Henkilöstön koulutus ja hallinnointi*Koulutus:*

- Matkailupalveluyrityksissä työskentelevän henkilöstön olisi oltava tietoinen covid-19-oireista (kuume, yskä, kurkkukipu jne.), ja heille olisi tiedotettava infektioiden ehkäisyn ja hallinnan perustoimenpiteistä.
- Jos työntekijällä tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuvalla on varmistettu covid-19-tartunta, työntekijän ei pitäisi mennä työpaikalle paikallisten terveysviranomaisten määrittelemänä tartunta-aikana, joka lievissä tapauksissa on yleensä kahdeksan päivää oireiden ilmaantumisesta.
- Työntekijän, jolla on covid-19-tartunnan kanssa yhteensopivia oireita, ei pitäisi mennä työpaikalle, hänen olisi eristäydyttävä ja häntä olisi kehotettava noudattamaan paikallista kansanterveysohjeistusta ja hakemaan lääkärin apua paikallisen ohjeistuksen mukaisesti.
- Henkilöstölle olisi annettava erityistä koulutusta infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteistä, jotka on toteutettava, jos asiakkaila on covid-19-tartunnan kanssa yhteensopivia oireita.

Johtaminen:

- Iäkkäille työntekijöille ja työntekijöille, joilla on jokin krooninen perussairaus (esimerkiksi sydänsairaus, keuhkosairaus, immuunikato, viimeaikainen syöpähoito) ja jotka sen vuoksi kuuluvat koronavirustaudin riskiryhmään, olisi mahdollisuuksien mukaan osoitettava tehtäviä, joissa he ovat vähemmän tekemisissä asiakkaiden kanssa.

⁽¹⁾ European Agency for Safety and Health at Work. COVID-19: guidance for the workplace [Internet]. [päivitetty 20. huhtikuuta 2020; viittauspäivämäärä 4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: https://oshwiki.eu/wiki/COVID-19:_guidance_for_the_workplace#See

- Olisi harkittava toimenpiteitä, joilla vähennetään majoitus- tai ravitsemusliikkeen henkilöstön määrää, kuten työskentely kotona aina, kun työntekijän tehtävät voidaan hoitaa etätyönä.
- Olisi harkittava toimenpiteitä, joilla vähennetään fyysisten kontaktien määrää ja kestoja majoitus- tai ravitsemusliikkeessä, esimerkiksi työvuorojen järjestelyn, ruokatuntien vuorojärjestelyjen, puhelimen ja sähköisten viestintävälineiden käytön avulla.

Tiedotus asiakkaille

- Ennen kuin asiakkaat saapuvat majoituspaikkaan, heille olisi lähetettävä tietoa paikallisten terveysviranomaisten senhetkisistä ohjeista ja erityisistä toimenpiteistä, joita majoituspaikassa toteutetaan. Asiakkaille olisi suunniteltua oleskelua edeltäneen 14 päivän aikana ilmoitettava, että heidän olisi lykättävä saapumistaan, jos heillä on covid-19-taudin kanssa yhteensopivia oireita tai jos he ovat olleet kosketuksissa henkilöön, jolla on covid-19-tauti tai siihen viittaavia oireita.
- Opasteilla (infografiikalla tai muussa, myös näkövammaisille asiakkaille sopivassa muodossa) olisi majoitusliikkeen sisääntulon yhteydessä tiedotettava asiakkaille covid-19-taudin merkeistä ja oireista ja annettava ohjeita siitä, mitä on tehtävä, jos heille ilmenee oireita. Majoitusliikkeessä voitaisiin myös antaa näitä tietoja sisältäviä lehtisiä.
- Kun asiakkaat lähtevät, heitä pyydetään nimenomaisesti ilmoittamaan välittömästi majoituspaikalle, jos heillä ilmenee covid-19-tautiin liittyviä oireita tai jos he saavat positiivisen covid-19-testituloksen 14 päivän kuluessa lähdöstä.
- On varmistettava, että asiakkaiden yhteystiedot ovat saatavilla, jos niitä tarvitaan kontaktien jäljittämiseen.

Lähikontaktien välttäminen

- SARS-CoV-2-virus leviää pääasiassa hengitysteiden kautta pisaratartuntana ja lähikontaktissa tartunnan saaneisiin ihmisiin sekä epäsuorana kosketustartuntana kontaminoituneiden pintojen tai esineiden (fomiittien) kautta välittömässä ympäristössä. Suuret pisarat voivat kulkeutua hengitettäessä noin metrin, puhuttaessa noin 1,5 metriä ja yskittäessä kaksi metriä ⁽²⁾.
- Majoitus- tai ravitsemusliikkeen olisi varmistettava lähikontaktien välttäminen uusimpien ohjeiden mukaisesti yhteisissä tiloissa, joissa asiakkaat todennäköisesti kokoontuvat pitkäksi aikaa (esim. yli 15 minuuttia).
- Yhdessä matkustavia ja samassa huoneessa yöpyviä asiakkaita ei tarvitse pyytää pitämään fyysistä etäisyyttä välillään.
- Jos lähikontaktien välttämistä ei voida taata, olisi harkittava erityistoimenpiteitä pisaroiden leviämisen estämiseksi esimerkiksi vastaanotossa käyttämällä lasisia tai muovisia suojapaneeleita.
- Matkailupalveluyritysten, myös hotellien ja ravintoloiden, olisi vaaditun fyysisen etäisyyden takaamiseksi määritettävä kussakin paikassa ja kussakin tilassa sallittu asiakkaiden enimmäismäärä. Asiakkaiden enimmäismäärää ei tulisi ylittää.
- Viihdetapahtumia olisi lykättävä tai ne olisi peruttava ellei lähikontakteja voida välttää.
- Liikennevälineitä koskevia erityisjärjestelyjä olisi harkittava lähikontaktien välttämisen varmistamiseksi.

Infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteet

Matkailualan yritykset tarjoavat yleensä tuotteita ja palveluja, joiden yhteydessä ihmiset kokoontuvat suljettuihin tiloihin (hotellit, ravintolat, kahvilat) tai avoimiin tiloihin (leirintäalueet, rannat, uima-allasalueet) pitkiksi ajoiksi, mikä lisää viruksen leviämismahdollisuuksia. Lähikontaktien välttämistä ja erityisiä infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteitä (henkilökohtaiset suojatoimenpiteet sekä puhdistus- ja desinfiointikäytännöt) on harkittava ja ne toteutettava kaikissa ympäristöissä, joissa kokoontumisia on odotettavissa ⁽³⁾. Infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteitä ovat seuraavat:

⁽²⁾ Bourouiba L. Turbulent Gas Clouds and Respiratory Pathogen Emissions: Potential Implications for Reducing Transmission of COVID-19. *Jama*. 26. maaliskuuta 2020.

⁽³⁾ European Centre for Disease Prevention and Control. Infection prevention and control in the household management of people with suspected or confirmed coronavirus disease (COVID-19) [internet]. 31. maaliskuuta 2020. [4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Home-care-of-COVID-19-patients-2020-03-31.pdf>.

— *Hengitysetiketti*

- Olisi huolellisesti noudatettava hengitysetikettiä: Yskittäessä ja aivastettaessa nenä ja suu olisi suojattava kertakäyttönäiliinalla. Saatavilla tulisi aina oltava runsaasti puhtaita kertakäyttönäiliinoja.
- Kertakäyttönäiliinat olisi hävitettävä välittömästi käytön jälkeen ja mieluiten laitettava kannelliseen roskakoriin, ja kädet olisi pestävä tai puhdistettava välittömästi käyttäen oikeaa pesutapaa.
- Jos kertakäyttönäiliinoja ei ole saatavilla, on suositeltavaa yskiä tai aivastaa kyynärtaipeeseen.

— *Käsihygienia*

- Käsihygienia on keskeinen keino hillitä covid-19-viruksen leviämistä.
- Olisi varmistettava helppo pääsy käsienvesutiloihin, joissa on saippuaa, kertakäyttöisiä paperipyyhkeitä tai kuivausautomaatit sekä alkoholipohjaista käsihuuhdetta (joka sisältää vähintään 70 prosenttia alkoholia).
- Jokaisen matkailukohteen eri alueilla (esim. sisäänkäynnin ja kassan yhteydessä sekä WC-tiloissa) olisi oltava opasteet (infografiikkaa), joissa korostetaan käsihygienian merkitystä ja selitetään, miten käsihygieniasta huolehditaan asianmukaisesti.
- Käsihygieniasta olisi huolehdittava usein.

— *Kasvosuojusten käyttö*

- Sitä, että henkilökunta ja asiakkaat käyttävät matkailulaitoksissa kasvosuojuksia tai itse tehtyjä kasvomaskeja, voidaan pitää suojakeinona. (Näin estetään pisaroiden leviäminen tartunnan saaneilta ihmisiltä, joilla on tai ei ole oireita.) ⁽⁴⁾
- Kasvosuojusten käyttöä olisi pidettävä ainoastaan täydentävänä toimenpiteenä, joka ei korvaa keskeisiä ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä.
- Kasvosuojusten asianmukainen käyttö on tärkeää. Kasvosuojuksen olisi peitettävä kasvot kokonaan nenänselästä leukaan asti.
- Kasvosuojusten asianmukaisesta käytöstä olisi annettava tietoa, jossa korostetaan, että kädet on puhdistettava saippualla ja vedellä tai alkoholipohjaisella käsihuuhteella ennen kasvosuojuksen käyttöä ja sen poistamisen jälkeen.
- Lääketieteelliseen ja ei-lääketieteelliseen käyttöön tarkoitettuja kasvosuojuksia voidaan käyttää ihmisten välisessä normaalissa kanssakäymisessä, kunhan otetaan huomioon saatavuuskysymykset ja varmistetaan, että lääketieteelliseen käyttöön tarkoitetut suojukset varataan pääasiassa terveydenhuollon ammattilaisille.
- Suodattavia FFP-hengityssuojaimia ei suositella käytettäväksi yleisessä ihmisten välisessä kanssakäymisessä, koska ne on tarkoitettu ensisijaisesti terveydenhuollon käyttöön.

— *Tuuletus*

- Sisätilojen huono ilmanvaihto voi lisätä hengitystieinfektioiden leviämistä ⁽⁵⁾. Covid-19-viruksen uskotaan leviävän pääasiassa hengitysteiden kautta pisaratartuntana. Ilmassa pidempään säilyvien aerosolihiukkasten rooli covid-19-viruksen levittämisessä on edelleen epäselvä, ja siksi ilmanvaihdon merkitys covid-19-tartuntojen ehkäisemisessä ei ole vielä täysin selkeä. Useiden covid-19-tartuntojen on kuitenkin katsottu

⁽⁴⁾ European Centre for Disease Prevention and Control. Using face masks in the community. Reducing COVID-19 transmission from potentially asymptomatic or pre-symptomatic people through the use of face masks [internet]. 8. huhtikuuta 2020 [4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteesta: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-use-face-masks-community.pdf>.

⁽⁵⁾ Knibbs LD, Morawska L, Bell SC, Grzybowski P. Room ventilation and the risk of airborne infection transmission in 3 health care settings within a large teaching hospital. *Am J Infect Control*. Joulukuu 2011; 39(10):866-72.

liittyvän oleskeluun suljetuissa tiloissa ⁽⁶⁾. Lisäämällä ilmanvaihtuvuutta tunnissa ja varmistamalla, että tiloihin virtaa mahdollisimman suuri määrä ulkoilmaa, voidaan todennäköisesti vähentää riskiä viruksen leviämisestä aerosolien kautta, ja tämä voidaan toteuttaa luonnollisella tai koneellisella ilmanvaihdoilla majoitus- tai ravitsemusliikkeestä riippuen. ⁽⁷⁾

— Kun käytetään koneellisia ilmanvaihtojärjestelmiä, on olennaisen tärkeää huoltaa ilmanvaihtolaitteet valmistajien ohjeiden mukaisesti ja huolehtia erityisesti suodattimien puhdistuksesta ja vaihdosta.

— *Puhdistaminen ja desinfiointi*

— Asianmukainen puhdistaminen ja desinfiointi ovat tärkeitä covid-19-pandemian yhteydessä ⁽⁸⁾.

— Usein kosketellut pinnat on puhdistettava mahdollisimman usein (vähintään päivittäin ja mahdollisuuksien mukaan useammin). Esimerkkejä näistä pinnoista ovat ovenkahvat ja -vetimet, tuolit ja käsinojat, pöytäpinnat, valokatkaisijat, kaiteet, vesihanat ja hissien painikkeet.

— Viruksen säilyminen pinnoilla riippuu pintamateriaalista, ja aika on lyhin kuparipinnoilla. ⁽⁹⁾.

— Kun asiakas lähtee, huone on siivottava perusteellisesti käyttäen yleispuhdistusaineita ja huoneen ilmanvaihtoa on lisättävä vähintään tunnin ajan.

— Yleispuhdistusaineet riittävät rutiininomaiseen puhdistukseen.

— Siivousvälineet olisi puhdistettava huolellisesti siivouksen päätyttyä.

— Siivouksen jälkeen on huolehdittava käsihygieniasta.

— Jätehuollossa noudatetaan tavanomaisia käytäntöjä. Siivouksessa syntyneet jätteet olisi laitettava sekajätteeseen.

— Vuodevaatteet, pyyhkeet ja pöytäliinat pestään normaalisti.

⁽⁶⁾ European Centre for Disease Prevention and Control. Using face masks in the community. Reducing COVID-19 transmission from potentially asymptomatic or pre-symptomatic people through the use of face masks [internet]. 8. huhtikuuta 2020 [4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-use-face-masks-community.pdf>. Knibbs LD, Morawska L, Bell SC, Grzybowski P. Room ventilation and the risk of airborne infection transmission in 3 health care settings within a large teaching hospital. *Am J Infect Control*. Joulukuu 2011; 39(10):866-72.

Lu J, Gu J, Li K, Xu C, Su W, Lai Z, et al. COVID-19 Outbreak Associated with Air Conditioning in Restaurant, Guangzhou, China, 2020. *Emerg Infect Dis*. 2. huhtikuuta 2020; 26 (7).

⁽⁷⁾ World Health Organization (WHO). Natural Ventilation for Infection Control in Health-Care Settings [internet]. 2009 [päivitetty 4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44167/9789241547857_eng.pdf?sequence=1.

Federation of European Heating VaACA. How to operate and use building services in order to prevent the spread of the coronavirus disease (COVID-19) virus (SARS-CoV-2) in workplaces [Internet]. [päivitetty 17. maaliskuuta 2020; viittauspäivämäärä 4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: https://www.rehva.eu/fileadmin/user_upload/REHVA_covid_guidance_document_2020-03-17_final.pdf

⁽⁸⁾ European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Disinfection of environments in healthcare and nonhealthcare settings potentially contaminated with SARS-CoV-2. Stockholm: ECDC; 2020 [26. huhtikuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/disinfection-environments-covid-19#no-link>

⁽⁹⁾ World Health Organization (WHO). Natural Ventilation for Infection Control in Health-Care Settings [internet]. 2009 [päivitetty 4. toukokuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44167/9789241547857_eng.pdf?sequence=1

Jos henkilöllä epäillään covid-19-tartuntaa: testaus, kontaktien jäljitys, eristys ja karanteeni

Jos asiakkaalla tai töissä olevalla työntekijällä epäillään covid-19-tartuntaa, majoitus- tai ravitsemusliikkeen olisi aktivoitava paikallinen toimintasuunnitelmansa ⁽¹⁰⁾.

Epäilyssä tapauksessa henkilöä olisi välittömästi ohjeistettava käyttämään kasvosuojusta ja noudattamaan hengitysetikettiä ja käsihygieniää. Henkilö, jolla epäillään tartuntaa, olisi eristettävä muista ja hänen ja muiden välissä olisi oltava vähintään 2 metriä. Hänelle olisi osoitettava oma huone ja mahdollisuuksien mukaan omat kylpyhuonetilat.

Epäilystä tapauksesta olisi EU:n tietosuojalainsäädäntöä noudattaen ilmoitettava paikallisille terveyspalveluille, jotka neuvovat testauksessa sekä tapauksen muussa hallinnoinnissa ja tarvittaessa siirtämisessä hoitopaikkaan (esim. sairaalaan) paikallisten hoitokäytäntöjen mukaisesti.

Jos epäilty tapaus katsotaan todennäköiseksi tai vahvistetuksi, asiasta ilmoitetaan paikallisille kansanterveysviranomaisille, jotka antavat ohjeita siitä, onko ryhdyttävä kontaktien jäljittämiseen. Kontaktien jäljitys aloitetaan yleensä välittömästi sen jälkeen, kun todennäköisestä tai vahvistetusta tapauksesta on ilmoitettu, ja se on yleensä paikallisten kansanterveysviranomaisten vastuulla. Matkailuyrityksiä pyydetään tekemään yhteistyötä ja toimittamaan tarvittavat tiedot muista asiakkaista tai työntekijöistä, jotka ovat saattaneet olla yhteydessä tautitapaukseen majoitus- tai ravitsemus liikkeessä kaksi päivää ennen oireiden ilmenemistä ja 14 päivää sen jälkeen.

Työntekijöiden, joilla ilmenee oireita, olisi eristäydyttävä kotiin ja hakeuduttava hoitoon.

Jos henkilö, jolla epäillään covid-19-tartuntaa tai jonka tartunta on vahvistettu, on oleskellut sisätiloissa, näitä tiloja olisi ensin tuuletettava hyvin vähintään tunnin ajan ja sen jälkeen ne olisi puhdistettava huolellisesti neutraalilla pesuaineella. Yleispuhdistuksen jälkeen pinnat on käsiteltävä desinfiointiaineella, joka tehoaa viruksia vastaan. Vaihtoehtoisesti desinfiointiin voidaan käyttää 0,05–0,1 prosentista natriumhypokloriittia tai etanolipohjaisia tuotteita (pitoisuus vähintään 70 %) sen jälkeen, kun on tehty siivous neutraalilla pesuaineella. Kaikki mahdollisesti kontaminoituneet tekstiilit (esim. pyyhkeet, vuodevaatteet, verhot ja pöytäliinat) olisi pestävä kuumassa vedessä (90 °C) tavanomaisella pyykinpesuaineella. Jos materiaali ei kestä riittävän kuumaa vettä, pesuun on lisättävä valkaisuainetta tai muita desinfiointia pesuainetta.

Hotelleja koskevat erityissuosituks

Covid-19-viruksen leviämisen todennäköisyyden minimoimiseksi suositellaan seuraavia toimenpiteitä:

1. Hallinto

- a. Laaditaan varautumissuunnitelma infektioiden ehkäisy- ja hallintatoimenpiteistä covid-19-virusta varten yhteistyössä paikallisten kansanterveysviranomaisten kanssa.
- b. Seurataan huolellisesti kansanterveysviranomaisten suosituksia sen varmistamiseksi, että henkilöstö ja asiakkaat ovat tietoisia nykytilanteesta ja että heidän infektoriskinsä arvioidaan.
- c. Varmistetaan henkilöstön koulutus menettelyissä, jotka liittyvät kaikkiin infektioiden ehkäisyyn ja hallinnan olennaisiin näkökohtiin, mukaan lukien epäiltyjen covid-19-tapausten hallinta, desinfiointi ja puhdistus sekä kasvosuojusten asianmukainen käyttö.
- d. Vahvistetaan yhteisissä tiloissa koko ajan noudatettava asiakkaiden enimmäismäärä fyysisen välimatkan varmistamiseksi lähikontaktien välttämistä ja massatapahtumia koskevien ohjeiden mukaisesti. Varmistetaan, että asiakkaiden sallittu määrä vastaa kokoontumisia koskevia paikallisia kansanterveys suosituksia.
- e. Varmistetaan, että asiakkaille on tarjolla tietoa covid-19-viruksen oireista, sairaustapauksessa toteutettavista toimista ja paikallisista menettelyistä, käsihygieniasta ja kasvosuojusten asianmukaisesta käytöstä.

⁽¹⁰⁾ European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Contact tracing: Public health management of persons, including healthcare workers, having had contact with COVID-19 cases in the European Union - second update Stockholm: ECDC; [27. huhtikuuta 2020]. Saatavilla osoitteessa: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19-contact-tracing-public-health-management>

- f. Käytetään opasteita (esim. ilmoitukset seinillä yleisissä tiloissa ja huoneissa), jotta asiakkaat saavat tietoa menettelyistä, joilla minimoidaan henkilöstön ja asiakkaiden väliset yhteydet.
 - g. Harkitaan suljetuissa tiloissa toteutettavien toimintojen peruuttamista, jos lähikontaktien välttämistä ei voida taata, erityisesti silloin, kun kyseinen toiminta voidaan toteuttaa ulkona.
2. *Vastaanotto- ja vahtimestaripalvelut*
- a. Varmistetaan alkoholipohjaisten käsihuuhteiden saatavuus.
 - b. Harkitaan ratkaisuja, joilla minimoidaan asiakkaiden ja henkilökunnan väliset yhteydet, kuten verkossa tai itsepalveluna tehtävä sisään- ja uloskirjautuminen. Jos sisäänkirjautumisessa käytetään kosketusnäyttöä tai näppäimistöä, on varmistettava, että laitteet puhdistetaan säännöllisesti tartuntariskin minimoimiseksi.
 - c. Varmistetaan lähikontaktien välttäminen vastaanottovirkailijan ja muun henkilöstön ja asiakkaiden välillä, mieluiten muovisen tai lasisen suojapaneelin avulla.
 - d. Varmistetaan asiakkaiden välinen lähikontaktien välttäminen esimerkiksi käyttämällä lattiamerkintöjä.
3. *Ravintolat, aamiais- ja ruokailutilat sekä baarit*
- a. Varmistetaan, että sisäänkäynnissä on saatavilla alkoholipohjaista käsihuuhdetta sekä näkyvillä opasteet, joissa muistutetaan käsihygieniasta.
 - b. Jos mahdollista, ruoka olisi tarjoiltava asiakkaille sen sijaan, että he hakevat sen itse noutopöydästä. Jos ruoan tarjoilu pöytään ei ole mahdollista, hygieniatoimenpiteitä olisi tehostettava ja asiakkaita olisi kehotettava käyttämään käsihuuhdetta, kun he saapuvat ravintolaan, hakevat ruokaa noutopöydästä ja ovat palanneet noutopöydästä.
 - c. Jos käytetään itsepalvelua noutopöydästä, on varmistettava, että fyysinen etäisyys säilyy.
 - d. Rajoitetaan ruokailutiloissa olevien asiakkaiden määrää lähikontaktien välttämisen varmistamiseksi.
 - e. Vältetään jonottamista tai, jos se ei ole mahdollista, varmistetaan lähikontaktien välttäminen jonossa esimerkiksi lattiamerkintöjen avulla.
 - f. Varmistetaan, että pöytien välissä on vähintään kaksi metriä.
 - g. Varmistetaan riittävä ilmanvaihto (sekä ilmanvaihtuvuus tunnissa että riittävä sisäänvirtaavan ulkoilman tuntikohtainen määrä) ravintoloiden ilmanvaihtoa koskevien ohjeiden mukaisesti.
 - h. Varmistetaan, että ilmastointilaitteiden suodattimet puhdistetaan säännöllisesti valmistajan ohjeiden mukaisesti.
 - i. Jos käytetään koneellista ilmanvaihtoa, kierrätysilman on oltava mahdollisimman vähäistä.
 - j. Varmistetaan usein kosketeltujen pintojen säännöllinen puhdistus yleispuhdistusaineella.
4. *Kuntoilutilat*
- a. Varmistetaan alkoholipohjaisten käsihuuhteiden saatavuus.
 - b. Varmistetaan, että laitteet ja erityisesti usein kosketellut pinnat (kuten kahvat) puhdistetaan sen jälkeen, kun asiakas on käyttänyt tiloja, ja että käytössä on asianmukaiset puhdistusvälineet.
 - c. Varmistetaan lähikontaktien välttäminen asiakkaiden välillä.
 - d. Rajoitetaan sisäänpääsyä lähikontaktien välttämisen takaamiseksi.
 - e. Pukuhuoneiden käyttöä olisi vältettävä, ja asiakkaita olisi kannustettava vaihtamaan vaatteet huoneissaan.
5. *Kylpylät ja sisäuintialtaat*
- a. Varmistetaan alkoholipohjaisen käsihuuhteen saatavuus ja käsienvesumahdollisuudet.
 - b. Koska fyysistä kosketusta ei voida välttää kylpylähoitojen aikana eikä hoitoa suorittavan henkilön ja asiakkaan välillä, on suositeltavaa, että hoidon suorittava henkilö ja asiakas käyttävät kasvosuojuksia.

- c. On suositeltavaa käyttää käsihuuhdetta tai pestä kädet ennen kutakin hoitoa ja sen jälkeen.
 - d. On varmistettava näiden tilojen säännöllinen huolto ja puhtaanapito.
6. *Ulkoilmat (uimahallit, rannat, leikkikentät)*
- a. Varmistetaan alkoholipohjaisen käsihuuhteen saatavuus ja käsienpesumahdollisuudet.
 - b. Varmistetaan kahden metrin fyysinen etäisyys pöytien ja rantatuolien sekä asiakkaiden välillä eri aktiviteettien aikana ja uima-altaissa.
 - c. Samassa huoneessa yöpyvät asiakkaat voivat käyttää samoja pöytiä ja rantatuoleja jne.
 - d. Varmistetaan näiden tilojen säännöllinen huolto ja puhtaanapito.
7. *Lapsille tarkoitetut alueet sisätiloissa (esim. lastenhoitopalvelut)*
- a. Koska ei voida välttää lähikontakteja eikä varmistaa fyysistä etäisyyttä, olisi harkittava, onko näiden tilojen pitäminen avoinna asianmukaista.
- Jos tilat pidetään auki:
- b. Lapsista huolehtivan henkilöstön osalta olisi harkittava kasvusojuusten käyttöä.
 - c. Varmistetaan alkoholipohjaisen käsihuuhteen saatavuus ja käsienpesumahdollisuudet.
 - d. Rajoitetaan alueilla oleskelevien lasten määrää tietyinä ajankohtana.
 - e. Varmistetaan usein kosketeltujen pintojen, leikkikalujen ja laitteiden säännöllinen puhdistus yleispuhdistusaineella.
8. *Konferenssi- ja kokoustilat*
- a. Konferenssien ja kokousten järjestäjien olisi noudatettava paikallisia ohjeita sallittujen osallistujien määrästä.
 - b. Varmistetaan alkoholipohjaisen käsihuuhteen saatavuus ja käsienpesumahdollisuudet.
 - c. Varmistetaan lähikontaktien välttäminen osallistujien välillä ECDC:n ohjeiden mukaisesti.
9. *WC-tilat*
- a. Varmistetaan, että käytettävissä on koko ajan saippuaa ja vettä sekä kertakäyttöisiä paperipyyhkeitä tai kuivausautomaatteja.
10. *Hissit*
- a. Lähikontaktien välttämisen varmistamiseksi on suositeltavaa välttää mahdollisuuksien mukaan sitä, että hissiä käyttävät samaan aikaan sellaiset henkilöt, jotka eivät majoitu samassa huoneessa. Hissien käytössä etusijalla olisi oltava fyysisesti rajoittuneet henkilöt sekä matkatavaroita kuljettavat henkilöt.
 - b. Kannustetaan käyttämään portaita, jos se on mahdollista ja käytännöllistä (esim. matalassa rakennuksessa).
 - c. Varmistetaan usein kosketeltujen pintojen (hissinpainikkeiden ja kaiteiden) säännöllinen puhdistus.
 - d. Varmistetaan hissin asianmukainen tuuletus valmistajan ohjeiden ja rakennusmääräysten mukaisesti.
11. *Haavoittuvassa asemassa olevat asiakkaat*
- a. Haavoittuvassa asemassa olevia asiakkaita olisi kehotettava olemaan osallistumatta toimintaan, jossa lähikontaktien välttämistä ei voida taata kaikkina aikoina, erityisesti silloin, kun tällainen toiminta tapahtuu suljetuissa tiloissa, ja heidän olisi noudatettava tarkasti lähikontaktien välttämistä ja käsihygieniää. Aterioiden tarjoamista huoneessa olisi harkittava vaihtoehtona parantaa haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden suojelua.
12. *Paikan päällä järjestettävät tapahtumat*
- a. Harkitaan tapahtumien peruuttamista, jos niiden osallistujamäärä on suuri (esim. konsertit), ja seurataan aina tarkasti kansallisia ja paikallisia kansanterveys suosituksia sallitusta osallistujamäärästä.

Lisätietoja:

1. Infection prevention and control during health care when COVID-19 is suspected: interim guidance. Geneva: World Health Organization; 2020
[https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-\(ncov\)-infection-is-suspected-20200125](https://www.who.int/publications-detail/infection-prevention-and-control-during-health-care-when-novel-coronavirus-(ncov)-infection-is-suspected-20200125).
 2. Water, sanitation, hygiene and waste management for COVID-19: Interim guidance. <https://www.who.int/publications-detail/water-sanitation-hygiene-and-waste-management-for-covid-19>.
 3. Global surveillance for COVID-19 caused by human infection with COVID-19 virus: interim guidance. Geneva: World Health Organization; 2020 <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/surveillance-and-case-definitions>
 4. Considerations for quarantine of individuals in the context of containment for coronavirus disease (COVID-19): interim guidance. Geneva: World Health Organization; 2020 [https://www.who.int/publications-detail/considerations-for-quarantine-of-individuals-in-the-context-of-containment-for-coronavirus-disease-\(covid-19\)](https://www.who.int/publications-detail/considerations-for-quarantine-of-individuals-in-the-context-of-containment-for-coronavirus-disease-(covid-19)).
-